

A. Αρμοδιότητες Υπουργείου Εξωτερικών και αναβάθμιση Δνσεων ευρωπαϊκών υποθέσεων

Σχετική νομοθεσία: ν.2594/98 (ΦΕΚ 62Α') «Οργανισμός του Υπουργείου Εξωτερικών» και Π.Δ. 230/98 (ΦΕΚ 177 Α) «Αρμοδιότητες και Διάρθρωση της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εξωτερικών»

Το Υπουργείο Εξωτερικών έχει την κατ' εξοχήν αρμοδιότητα στην εκπροσώπηση της χώρας στις διαπραγματεύσεις με την ΕΕ ή εντός του πλαισίου της ΕΕ με τρίτες –εκτός ΕΕ- χώρες καθώς και στο συντονισμό των αρμοδίων Υπουργείων για τη χάραξη και εφαρμογή ενιαίας πολιτικής στα ευρωπαϊκά θέματα. Έχει επίσης την αρμοδιότητα για την τήρηση και τροποποίηση των Συνθηκών της ΕΕ ενώ προετοιμάζει και διαπραγματεύεται κάθε Συμφωνία και Σύμβαση μεταξύ Ελλάδας και ΕΕ.

Η Γ' Γενική Δνση Υποθέσεων Ευρωπαϊκής Ένωσης του Υπουργείου Εξωτερικών υπάγεται στην αρμοδιότητα του εκάστοτε Αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικών και της Γενικής Γραμματείας Ευρωπαϊκών Υποθέσεων του Υπουργείου.

Αναλυτικότερα οι Δνσεις του Υπουργείου Εξωτερικών που αναλαμβάνουν τον κύριο όγκο της ελληνικής εκπροσώπησης στην ΕΕ είναι οι παρακάτω:

Κεντρική Υπηρεσία

Γ' Γενική Δνση Υποθέσεων Ευρωπαϊκής Ένωσης με την ακόλουθη διάρθρωση:

- Γ1 Δνση Ευρωπαϊκών Εξωτερικών Σχέσεων, στην αρμοδιότητα της οποίας ανήκουν οι εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ με τρίτες χώρες, τα θέματα διεύρυνσης της ΕΕ, θέματα δηλαδή άμεσου και ζωτικού ελληνικού ενδιαφέροντος, όπως η ενταξιακή πορεία της Κύπρου, η ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας, οι σχέσεις ΕΕ με χώρες των Βαλκανίων, η Ευρωμεσογειακή συνεργασία.
- Γ2 Δνση Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής, στην αρμοδιότητα της οποίας ανήκει η εκπροσώπηση της χώρας μας σε Διακυβερνητικές Διασκέψεις, στις θεσμικές, πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις της διαδικασίας ενοποίησης.
- Γ3 Δνση Εσωτερικής Αγοράς, Γεωργίας και άλλων πολιτικών, στην αρμοδιότητα της οποίας ανήκει κατά κύριο λόγο ο συντονισμός των υπολοίπων Υπουργείων σε θέματα όπως η εσωτερική αγορά, η κοινή αγροτική πολιτική και η αλιεία, οι μεταφορές, το περιβάλλον, η ενέργεια, η έρευνα και η τεχνολογία, η βιομηχανία, ο τουρισμός κλπ.

- Γ4 Δνση Δικαιοσύνης, Εσωτερικών Υποθέσεων και SCHENGEN, στην αρμοδιότητα της οποίας ανήκουν τα θέματα Δικαιοσύνης, Εσωτερικών Υποθέσεων, εφαρμογής της Συνθήκης Schengen καθώς και ο συντονισμός των συναρμοδίων Υπουργείων (κυρίως Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης).
- Γραφείο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στην αρμοδιότητα του οποίου ανήκει η παρακολούθηση των εργασιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και η συνεργασία με τους Έλληνες Ευρωβουλευτές.

Ειδική Νομική Υπηρεσία –Τμήμα Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Δικαίου

το οποίο πέρα από τις γενικές του αρμοδιότητες που αφορούν τα ζητήματα κοινοτικού δικαίου, επιλαμβάνεται ειδικότερα των καταγγελιών που απευθύνονται από την Ευρ. Επιτροπή για μη έγκαιρη, κακή ενσωμάτωση ή κακή εφαρμογή των κοινοτικών οδηγιών, παρακολουθεί την εξέλιξη των σχετικών διαδικασιών μέχρι ενδεχομένως και την παραπομπή στο Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ελέγχοντας και την ταχεία συμμόρφωση στις αποφάσεις προκειμένου να αποφευχθούν χρηματικά πρόστιμα.

A11 Δνση ΚΕΠΠΑ και Πολιτικής Συνεργασίας της ΕΕ

στην αρμοδιότητα της οποίας ανήκουν τα θέματα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας της ΕΕ καθώς και η συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία, κατά βάση το ΥΠΕΘΑ.

Αρχές Εξωτερικού

Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ελλάδος στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Βρυξέλλες)

η οποία αναλαμβάνει άμεσα και το κύριο φορτίο της εκπροσώπησής μας στην ΕΕ, της συμμετοχής σε συνεννοήσεις, της ενημέρωσης για τα θέματα που βρίσκονται σε εξέλιξη και υπό διαπραγμάτευση, της εκπροσώπησής μας στις Επιτροπές και τις Ομάδες Εργασίας της ΕΕ. Η Μόνιμη Αντιπροσωπεία μας στις Βρυξέλλες έχει κομβικό ρόλο στο συντονισμό και τη συνεργασία των τομεακών Υπουργείων όσον αφορά τη συμμετοχή μας στη διαμόρφωση των πολιτικών της ΕΕ. Στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία μας υπηρετούν πέραν των διπλωματικών υπαλλήλων και στελεχών του ΥΠΕΞ και στελέχη αποσπασμένα από τα υπόλοιπα Υπουργεία.

Ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση Δνσεων ευρωπαϊκών υποθέσεων ΥΠΕΞ

Η εξασφάλιση υψηλής ποιότητας αντιπροσώπευσης της χώρας μας στην ΕΕ, απαιτεί την αναβάθμιση των παραπάνω Δνσεων και της Μόνιμης Αντιπροσωπείας μας. Αναβάθμιση τόσο ποσοτική όσο και ποιοτική.

Η κατάσταση όπως εμφανίζεται σήμερα σχετικά με το προσωπικό που υπηρετεί σε Δνσεις ευρωπαϊκών θεμάτων της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΥΠΕΞ αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα:

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	Διπλωματικοί	Εμπειρογνώμονες Νομικοί Σύμβουλοι Επιστημονικοί Συνεργάτες	Διοικητικοί	Βοηθητικοί	
Γρ. Γ' Γεν. Δ/ντού	1	2	2	-	5
Γ1 Δνση	6	2	6	1	15
Γ2 Δνση	4	2	3	-	9
Γ3 Δνση	-	2	-	-	2
Γ4 Δνση	3	2	6	-	11
Γρ. Ευρ.Κοιν/ιου.	1	-	5	-	6
ΕΝΥ- ΕΚ	-	11	4	1	16
ΣΥΝΟΛΟ	15	21	26	2	64

Η κατάσταση στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία μας στις Βρυξέλλες, έχει ως εξής:

Διπλωματικοί	Εμπειρογνώμονες ΥΠΕΞ	Χειριστές άλλων Υπουργείων	Διοικητικοί ΥΠΕΞ & άλλων Υπουργείων	Βοηθητικοί	Σύνολο
16	9	37	28	8	98

Εάν στον αριθμό των διπλωματικών υπαλλήλων που υπηρετούν στις ευρωπαϊκές Δνσεις της κεντρικής υπηρεσίας προστεθούν και οι 16 που υπηρετούν στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία μας στις Βρυξέλλες, προκύπτει ότι από το σύνολο των 493 Διπλωματικών Υπαλλήλων του ΥΠΕΞ μόνον 31 διατίθενται για τα ευρωπαϊκά θέματα, αριθμός πολύ μικρός σε σχέση με τις υπαρκτές ανάγκες.

Από το σύνολο των 700 περίπου υπαλλήλων (μη διπλωματικών) που υπηρετούν στις κεντρικές υπηρεσίες του ΥΠΕΞ μόνον 49 απασχολούνται στις Δνσεις ευρωπαϊκών υποθέσεων.

Είναι πρόδηλη λοιπόν η ανάγκη αύξησης του προσωπικού που υπηρετεί στις ευρωπαϊκές Δνσεις σύμφωνα με τις αναφορές των Δνσεων για τις ανάγκες τους τόσο για τη διεκπεραίωση των σημερινών υποχρεώσεών τους, όσο και για τις ανάγκες που θα ανακύψουν στη διάρκεια της ελληνικής Προεδρίας της ΕΕ το α εξάμηνο του 2003.

Για το λόγο αυτό το ζήτημα της αύξησης του προσωπικού καθώς και οι προτάσεις που ακολουθούν αναφορικά με την ποιοτική βελτίωση, έχουν ήδη υποβληθεί στα πλαίσια της συνεργασίας της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου και αναμένονται οι σχετικές εισηγήσεις των Γενικών Γραμματέων.

- εξασφάλιση μόνιμου προσωπικού στο ΥΠΕΞ που να έχει εκπαιδευτεί επί μακρόν και να έχει σταθερή ενασχόληση σε θέματα ΕΕ
- ad hoc εξειδίκευση διπλωματών σε θέματα ΕΕ και εξασφάλιση ότι μετά από υπηρεσία στη Γ' Γενική Δνση θα τοποθετείται κανείς στη ΜΕΑ και αντιστρόφως
- Κατάλληλη προετοιμασία όλων των διπλωματών που τοποθετούνται σε αρχές εξωτερικού και ιδιαίτερα στις Πρεσβείες στα κράτη μέλη της ΕΕ ώστε να έχουν μεγαλύτερες και βαθύτερες γνώσεις όλων των ευρωπαϊκών πολιτικών
- ενίσχυση των σεμιναρίων επί ευρωπαϊκών θεμάτων που οργανώνει η Διπλωματική Ακαδημία του ΥΠΕΞ για τους υπαλλήλους που μετατίθενται στη ΜΕΑ Βρυξελλών ή σε Πρεσβείες μας σε χώρες της ΕΕ και για όσους υπαλλήλους θα τοποθετηθούν στις Δ/νσεις της Κεντρικής Υπηρεσίας αρμόδιες σε ευρωπαϊκά θέματα.
- αξιολόγηση της δυνατότητας όλοι οι νεοδιοριζόμενοι διπλωματικοί να περνούν από μια πρακτική εμπειρία και εκπαίδευση σε θέματα ΕΕ, η οποία να περιλαμβάνει περίοδο άσκησης (stage) στη ΜΕΑ Βρυξελλών.
- (επανα)δημιουργία «εμπειρογνομόνων» αλλά με συγκεκριμένη αποστολή, την παρακολούθηση και το συντονισμό των λοιπών εθνικών ευρωπαϊκών πολιτικών
- εξασφάλιση ενός μόνιμου συνδέσμου του ΥΠΕΞ με το κάθε ένα από τα υπόλοιπα Υπουργεία που χειρίζονται ευρωπαϊκές πολιτικές
- εξασφάλιση λειτουργίας ενός μόνιμου κέντρου μελετών (ΕΚΕΜ) που θα έχει την δυνατότητα ανάλυσης και διαμόρφωσης προτάσεων για τις ευρωπαϊκές πολιτικές εκ παραλλήλου με το ΥΠΕΞ και τα κατά περίπτωση αρμόδια τομεακά Υπουργεία.

Β. Ελληνική Δημόσια Διοίκηση και αναβάθμιση των Ευρωπαϊκών Δνσεων Υπουργείων

Είναι προφανές ότι για την άσκηση συντονισμένης και αποτελεσματικής ευρωπαϊκής πολιτικής προϋπόθεση αποτελεί η αναβάθμιση των « *Ευρωπαϊκών Διευθύνσεων*» των διαφόρων Υπουργείων.

Η πρόοδος στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, η επιτάχυνση των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με τις υποψήφιες χώρες αλλά και η προώθηση πρωτοβουλιών όπως η διαδικασία της Λισσαβώνας, δημιουργούν ένα ιδιαίτερα απαιτητικό περιβάλλον για την ελληνική δημόσια διοίκηση και απαιτούν διυπουργική αντιμετώπιση και στενή συνεργασία των συναρμοδίων Υπουργείων.

Η εικόνα που υπάρχει σήμερα δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι από τα στοιχεία που συγκεντρώνουν οι αρμόδιες για το συντονισμό των υπόλοιπων Υπουργείων Δνσεις του ΥΠΕΞ, το στελεχιακό δυναμικό που υπηρετεί σε κοινοτικές Δνσεις στα άλλα Υπουργεία ανέρχεται σε μόλις 175 υπαλλήλους (συν άλλους 215 σε συνεργαζόμενους φορείς ή άλλες υπηρεσίες του ευρύτερου δημόσιου φορέα).

Όχι σπάνια τίθεται σε αμφισβήτηση και η επάρκεια –ακόμη και στο επίπεδο γνώσης των ξένων γλωσσών- του στελεχιακού αυτού δυναμικού. Ενώ η συχνή εναλλαγή υπαλλήλων τόσο στις κεντρικές ευρωπαϊκές Δνσεις των Υπουργείων όσο και στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία στις Βρυξέλλες μειώνει το βαθμό εμπειρίας και εξοικείωσης με τα ευρωπαϊκά θέματα.

Εάν όμως επιθυμούμε μια πραγματική και ουσιαστική συμμετοχή της ελληνικής δημόσιας διοίκησης στα θέματα της ΕΕ, θα πρέπει να αναληφθεί μια προσπάθεια ριζικής αναβάθμισης των «*Ευρωπαϊκών Διευθύνσεων*» των τομεακών Υπουργείων στα πλαίσια της συνολικότερης προσπάθειας που έχει αναλάβει η Κυβέρνηση για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης.

Το Υπουργείο Εξωτερικών έχει ήδη ξεκινήσει σε συνεργασία με τα υπόλοιπα Υπουργεία μια προσπάθεια σαφούς και ουσιαστικής αποτύπωσης της υπάρχουσας κατάστασης και της εξεύρεσης λύσεων για την αναβάθμιση των «*Ευρωπαϊκών Δνσεων*».

Στόχος μας δεν μπορεί να είναι άλλος παρά η δημιουργία του κατάλληλου και επαρκώς εξειδικευμένου στελεχιακού δυναμικού, το οποίο θα είναι σε θέση όχι μόνο να παρακολουθεί και να επεξεργάζεται τις εξελίξεις στην ΕΕ, να διαχειρίζεται τα τρέχοντα ευρωπαϊκά θέματα, αλλά και κυρίως να διαμορφώνει ελληνικές προτάσεις για τις

ευρωπαϊκές πολιτικές, να αξιοποιεί τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται για τα ιδιαίτερα ελληνικά συμφέροντα στα πλαίσια των δράσεων και των πρωτοβουλιών της ΕΕ.

Η πρόταση του Υπουργείου Εξωτερικών για μια σταδιακή αναβάθμιση των «*Ευρωπαϊκών Δνσεων*» συνίσταται στη δημιουργία στα πλαίσια των υφιστάμενων Δνσεων κοινοτικών θεμάτων όλων των Υπουργείων ενός «*πυρήνα*» στελεχών με τα παρακάτω προσόντα:

- άριστη γνώση των γλωσσών (μία ή/και δύο) εργασίας της ΕΕ
- επαρκή κατάρτιση στο ευρωπαϊκό κεκτημένο και στις διαδικασίες της ΕΕ
- γνώσεις τεχνικής διαπραγμάτευσης, με ενημέρωση για το πως αντιμετωπίζουν τα θέματα αυτά τα άλλα κράτη-μέλη,
- εξοικείωση-γνωριμία με τους ομολόγους τους στις διοικήσεις των 14 εταίρων μας.

Στην κατεύθυνση αυτή κρίνεται σκόπιμη η πρόβλεψη, εντός του 2001, για την άμεση πρόσληψη 5-6 επιστημονικών στελεχών κατά μέσο όρο ανά Υπουργείο (λαμβάνομένου υπόψιν του βαθμού εμπλοκής κάθε Υπουργείου στα θέματα της ΕΕ). Η επιλογή των στελεχών αυτών θα πρέπει να γίνει με αυστηρά αξιοκρατικά κριτήρια και με προϋπόθεση α)την καλή γνώση των γλωσσών εργασίας της ΕΕ και β)σπουδές συναφείς προς τα κοινοτικά θέματα του κάθε Υπουργείου.

Τα στελέχη αυτά μετά από κατάλληλη κατάρτιση θα αποτελέσουν το βασικό πυρήνα κοινοτικής τεχνογνωσίας σε κάθε Υπουργείο.

Επίσης σε κάθε Υπουργείο πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη πρόσληψης προσωπικού για πολύγλωσση γραμματειακή υποστήριξη με υψηλή εκπαίδευση στις ξένες γλώσσες και γνώσεις πληροφορικής για την ταχεία παραγωγή και διακίνηση κειμένων. Με πολύ περιορισμένη δαπάνη θα μπορούσαμε να έχουμε μεγάλη ποιοτική διαφορά σε σχέση με τη σημερινή κατάσταση.

Μακροπρόθεσμος στόχος θα ήταν η δημιουργία ανά Υπουργείο και άλλο βασικό φορέα του Δημοσίου ενός «*πυρήνα*» 20 στελεχών κατάλληλα εκπαιδευμένων και ικανών να ανταποκριθούν στις υψηλές απαιτήσεις των ευρωπαϊκών θεμάτων. Αυτή η λογική συνεπάγεται τη σε βάθος χρόνου δημιουργία μιας «*δεξαμενής*» στελεχών της δημόσιας διοίκησης που θα φθάνει περί τα 1.000 άτομα. Από τα στελέχη αυτά θα μπορούμε να αντλούμε το προσωπικό που θα αποσπάται στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία μας στις Βρυξέλλες, θα συμμετέχει στις Επιτροπές και τις Ομάδες Εργασίας της ΕΕ.

Η Ελληνική Προεδρία της ΕΕ το 2003 ως καταληκτική προθεσμία

Ως καταληκτικός χρονικός ορίζοντας της προσπάθειας για την αναβάθμιση της κοινοτικής επάρκειας της ελληνικής δημόσιας διοίκησης θα πρέπει να τεθεί το 2003, στη διάρκεια του οποίου (α' εξάμηνο) η χώρα μας θα αναλάβει την Προεδρία της ΕΕ.

Απαραίτητο στοιχείο της οργανωτικής προετοιμασίας που έχει ήδη ξεκινήσει αποτελεί και η προετοιμασία του στελεχιακού δυναμικού που θα κληθεί να προεδρεύει στις 190 περίπου Επιτροπές της ΕΕ ή να συμμετέχει στις περίπου 330 Ομάδες Εργασίας.

Με τις υπάρχουσες δυνατότητες θα είναι εξαιρετικά δύσκολο να έχουμε μια ουσιαστική συμμετοχή στις διαδικασίες της ΕΕ. Εάν δεν προχωρήσει άμεσα και συντονισμένα η ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση των «Ευρωπαϊκών Δνσεων» των τομεακών Υπουργείων στη λογική των προτάσεων του ΥΠΕΞ, θα ανακύψουν αντικειμενικές δυσκολίες στην αξιοποίηση της ευκαιρίας που μας παρέχει η Προεδρία της ΕΕ για την προώθηση ελληνικών προτάσεων και θέσεων στη διαμόρφωση των ευρωπαϊκών πολιτικών.

Με δεδομένο ότι η χώρα μας έχει θέσει ως στόχο «να μην βρεθεί ποτέ πια στη δεύτερη ταχύτητα», να βρίσκεται στην πρωτοπορία των ευρωπαϊκών εξελίξεων, να γίνει πρωταγωνιστής της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, είναι επιτακτική η ανάγκη της δημιουργίας σε πρώτη φάση ενός «πυρήνα» στελεχών για τις άμεσες ανάγκες της ελληνικής Προεδρίας. Σε δεύτερη φάση ο «πυρήνας» αυτός θα αξιοποιηθεί για το συνολικότερο εκσυγχρονισμό της δημόσιας σε ευρωπαϊκά πρότυπα και για την εξασφάλιση μιας διαρκούς ετοιμότητας διαχείρισης των ευρωπαϊκών θεμάτων.

Γ. Κατάρτιση στελεχιακού δυναμικού σε θέματα ΕΕ (Αξιοποίηση Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και Διπλωματικής Ακαδημίας του ΥΠΕΞ)

Για τη δημιουργία του κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού πέρα από την επιλογή και πρόσληψη στελεχών, κρίσιμη είναι και η κατάρτιση, επιμόρφωση και εξοικείωσή του με τα ευρωπαϊκά θέματα. Για μια συστηματική πολιτική κατάρτισης στελεχών δεν απαιτείται η δημιουργία νέων δαπανηρών φορέων ή μηχανισμών, αλλά η ενεργοποίηση και η αξιοποίηση ήδη υφιστάμενων.

Αξίζει να σημειωθεί πως οι απόφοιτοι της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης, μολονότι έχουν περάσει από ιδιαίτερα δύσκολες εξετάσεις και ένα εντατικό και απαιτητικό πρόγραμμα σπουδών, δεν αξιοποιούνται όπως θα έπρεπε και ειδικά στις ευρωπαϊκές Δνσεις των Υπουργείων. Σχετικά με την ΕΣΔΔ πρέπει να σημειωθεί ως σημαντική παράλειψη το γεγονός ότι έχει καταργήσει το Τμήμα Κοινοτικών Θεμάτων που μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '90 προσέφερε αξιόλογη εκπαίδευση στα ευρωπαϊκά θέματα, ενώ έχει πολλά χρόνια να πραγματοποιήσει εδώ και πολύ καιρό σεμινάρια για την επιμόρφωση εν ενεργεία υπαλλήλων επικεντρωμένα σε κοινοτικά θέματα. Η κατάσταση αυτή θα πρέπει να αλλάξει και η Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης να ενεργοποιηθεί.

Την κατάρτιση και εξειδίκευση των στελεχών των Υπουργείων, ιδιαίτερα εκείνων που τοποθετούνται στη ΜΕΑ Βρυξελλών, θα μπορούσε να αναλάβει η Διπλωματική Ακαδημία του ΥΠΕΞ σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης, με τη διοργάνωση ειδικών σεμιναρίων σε τρεις ενότητες:

- Σεμινάρια για υπαλλήλους όλων των Υπουργείων που τοποθετούνται στη ΜΕΑ Βρυξελλών. Στα σεμινάρια αυτά θα μπορούσε να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην «τεχνική διαπραγματεύσεων».
- Σεμινάρια για υπαλλήλους όλων των Υπουργείων που χειρίζονται θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Σεμινάρια για υπαλλήλους που θα προεδρεύσουν των ομάδων Εργασίας κατά τη διάρκεια της ελληνικής προεδρίας.

Η κατάρτιση του κατάλληλου στελεχιακού δυναμικού πρέπει να στοχεύει και στην απόκτηση ικανότητας μεταφοράς «κοινοτικής τεχνογνωσίας». Το Υπουργείο Εξωτερικών προχωρά στα πλαίσια των κοινοτικών προγραμμάτων (institution building) στη μεταφορά τεχνογνωσίας σε χώρες όπως η Τουρκία και η Βουλγαρία με ελάχιστη υποστήριξη από τα τομεακά Υπουργεία. Στον τομέα αυτό θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα αναφορικά με τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και ειδικότερα των Βαλκανίων.